

T É T E L E K

AZ ÖSSZES

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYOKBÓL,

MELYEKET

A M. K. TUDOMÁNY-EGYETEMEN

KIÁLLOTT SZIGORLATOK UTÁN

A JOGTUDORI FOK ELNYERÉSE VÉGETT

1870. October 18-án déli 12 órakor

NYILVÁNOS VITATKOZÁS ALÁ

BOCSÁT

UZONI SÁNDOR.

PEST.

NYOMATOTT AZ „ATHENAEUM” NYOMDÁJÁBAN.

1870.

582507

KNY-19-00730

I. Az észjogból.

- 1) Államon kívül jogi állapotot nem lehet képzelni.
- 2) Az elévülés, valamint az elbirtoklás intézményeit természetjogi elvekből nem lehet megállapítani.
- 3) Ha az uralkodó, alkotmány-szabta kötelességeinek megsértésével, nyilván alkotmányellenes módon kezeli a kormány-hatalmat: az alattvalóknak jogilag meg van engedve az alkotmányellenes intézkedésektől az engedelmisséget megtagadni, és passiv ellenállást gyakorolni.
- 4) A jog eszméje hozza magával, hogy a magokban véve önálló államok között a jogrend uralkodjék; ezt meghatározni és szentesíteni a nemzetközi jog feladata.
- 5) Az államok souverainitásának eszméjével nem ellenkezik az, hogy létezzen valamely közös főhatalom, mely hivatva legyen, az államok közötti jogrendet fentartani, és szükség esetében tetteleg helyreállítani.

II. A római jogból.

- 1) Kétséget nem szenved, hogy a tizenkéttáblás törvény előtt már léteztek írott törvények.
- 2) A *jus gentium* hova-tovább mind jelentékenyebb befolyást vett a *jus civile*-re, míg a jogfejlés utóbbi stadiumában avval mintegy összeolvadt.
- 3) A *specificatio* általi tulajdonszerzés az *occupatio* eszméjére vezethető vissza.
- 4) A *cessio* nem eredményez változást a hitelező személyében.
- 5) A végrendeleti és törvényes örökösödés egymás mellett meg nem állhatnak.

III. Az egyházi jogból.

- 1) A corpus juris canonici az egyházjog forrásainak csak egy részét teszi.
- 2) Magyarországon a canonjog egész kiterjedésében soha sem fogadtatott be törvényesen.
- 3) A jus placeti regii a magyar királyok fölségi jogköréhez tartozik.
- 4) A pápai csallhatlanságot sem a szentírásból, sem a hagyományból bebizonyítani nem lehet; a történet pedig épen ellenkezőről dönthetlen tanuságot tesz.
- 5) Az eljegyzés a magyarországi protestánsoknál a felek között jogi kötelezettséget nem von maga után.

IV. A magyar magánjogból.

- 1) Verböczy hármass könyve a magyar jognak, kiválólag pedig a magánjognak igen fontos forrását képezi ugyan, de országos törvénynek nem tekintethetik.
- 2) A magyar adományrendszer a germán hűbérrendszertől lényegesen különbözik.
- 3) A királyi jog, mint adományozási cím, nem vezethető vissza valamely határozott háramlási tényre.
- 4) Az erdélyi jog peres adományt nem ismer.
- 5) Törvényes örökösödési rendszerünk azon elvének alkalmaztatása, hogy leszármazók hiányában az öröklött vagyon azon ágra tér vissza, melyről származott — gyakran sok nehézséggel jár.

V. A polgári perrendtartásból.

- 1) A sommás eljárás a nyomozási elvet némileg magában foglalja.
- 2) Ha a főesküvel megkínált fél az esküt letenni, vagy azt visszakinálni vonakodik, a deferens félnek állítása bebizonyítotttnak tekintetik.
- 3) A pertárnok sem végzést nem hozhat, sem semmiféle bírói functiót nem teljesíthet.
- 4) A magyar polg. perrendtartás a felfolyamodás (recursus) perorvoslatát nem ismeri.
- 5) A községi bíróság csak mint egyeztető békebíróság jár el.

VI. A büntető jogból.

- 1) A büntetés jogi alapját nem szabad valamely annak alkalmazása által elérteni kívánt czélban keresni.
- 2) Egy törvényhozásnak sem fog sikerülni a büntetőjogi beszámításra nézve tökéletes és kimerítő szabályokat felállítani.
- 3) A törvényszéki gyakorlat a magyar büntetőjog leg-gazdagabb forrása.
- 4) A tárgy iránti tévedés nem változtatja meg a szándokolt büntett természetét.
- 5) Közöséges felfogás szerint az emberölés tágabb fogalom, mint ausztriai büntető jog szerint.

VII. A váltójogból.

- 1) A váltó jogi természeténél fogva sem a szerződés, sem a kereskedelmi papírpénz elméletére nem alapítható.
- 2) A magyar váltójog a váltóképességet illeténél inkább megszorítja.
- 3) Oly váltó alakjában kiadott oklevél, melyben kamat ígértetik, váltónak nem tekinthető.
- 4) Ha a váltóbirtokos valamely váltócelexekvénnyel elkészített, az annak teljesítése által feltételezett váltóbeli jogait akkor is elveszti, ha azok, mely által gátoltatott, neki be nem számítható.
- 5) A váltónyargálás formái tekintetben nem csalás, és nem is esik a büntető törvények szabványai alá.

VIII. Az ausztriai magánjogból.

- 1) Az ausztriai polgári törvénykönyv a természetjogot segédforrásul elfogadta.
- 2) Az ausztriai polg. törvkönyv az örökjogot helytelenül számítja a dologbani jogok közé.
- 3) A törvénynek azon rendelete, hogy ingatlan dolgokra vonatkozó dologbani jogokat csak telekkönyvi feljegyzés által lehet szerezni, nem alapszik jogi, hanem merőn legislatív-politikai okokon.
- 4) Osztrák jog szerint az öröklésre nézve nem kívántatik meg az *acquisitio hereditatis*, elégséges a *delatio hereditatis*.
- 5) Az elévülés következtében maga a jog teljes tartalma szerint nem enyészik el, hanem csak a kereset válik hatálytalanná.

IX. A politikai tudományból.

- 1) A felvilágosodás terjedtével szabadelvű alkotmány minden cultur-államban elutasíthatlan követelménynyé fog válni.
- 2) A szabad kereskedési rendszernek feltétlenül, és eltekintve az egyes államok viszonyaitól, nem lehet elsőbbséget adni a védvám-rendszer felett.
- 3) Az államjavak bérbeadásánál a lehető legnagyobb bérösszeg eszközését nem kell egyedül irányadó szempontnak tartani.
- 4) Leghathatósb biztosítéka az államigazgatásnak a minden irányban keresztülvitt felelőség.
- 5) A rendészet központosítása csak nagyobb, országos érdekű ügyeknél czélyszerű.

X. A statistikából.

- 1) Nem annyira magas születési, mint inkább mérsékelt halandósági arány tekinthető kedvező népmozgalmi jelenségnek.
- 2) A magyar korona tartományaiban a fiatal kor emeltebb arányban szerepel, mint a monarchia többi részeiben.
- 3) A szántóföldeknek a rétek és kaszálók irányábani magas aránya, s ennek folytán a baromtenyésztés elhanyagolása legsötétebb árnyoldala a magyar mezőgazdaságnak.
- 4) A magyar ipar emelkedésének első feltétele, nagyobb mennyiségű és olcsóbb készén előállítása.
- 5) A magyar bortermelés világforgalmi jelentőségre csak belterjesebb művelés által emelhető.

